

KVALITATIVNÍ PŘÍSTUP A METODY V PSYCHOLOGICKÉM VÝZKUMU

Jitka Šlímová

MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. 1 vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1362-4.

Autor doc. PhDr. Michal Miovský, Ph.D. vydal pod nakladatelstvím Grada publikaci s názvem „*Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*“. Kniha je první vydání z roku 2006, obsahující 322 stran, ISBN 80-247-1362-4.

Autor recenzované publikace je habilitovaným klinickým psychologem. Nyní pracuje jako vedoucí Centra adiktologie Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Publikace je určena pro ty, kteří hledají ucelený přehled možností aplikace kvalitativního přístupu v psychologickém výzkumu. Kniha se věnuje kvalitativně orientovanému výzkumu a popisuje všechna jeho důležitá témata. Předností práce je její systematické členění, přehledné a srozumitelné zpracování jednotlivých částí. Kniha je první českou publikací tematizující kvalitativní výzkumnou strategii.

Text je rozdělen do 11 kapitol, které mají na sebe logickou návaznost. Úvodní statě pojednávají o základních charakteristikách kvalitativního přístupu a myšlení v psychologii. Autor se také zmiňuje o rozdílech mezi kvalitativním a kvantitativním přístupem v psychologicky orientovaném výzkumu. Uvádí možnosti a hranice aplikace kvalitativního přístupu v moderním psychologickém výzkumu. Pomáhá pochopit základní principy kvalitativního psychologického myšlení, které jsou klíčové pro aplikaci kvalitativních metod.

V oddílu „Historicko-filozofické kořeny kvalitativního přístupu v psychologii“ autor předkládá krátký ucelený přehled antických filozofů, kteří mají důležitý význam pro vývoj kvalitativního výzkumu. Následuje popis hlavních filozoficko-historicko směrů (hermeneutiky a fenomenologie), které jsou zdrojem pro kvalitativní přístupy. Autor uvádí vývoj kvalitativního přístupu v české psychologii.

Třetí kapitola nazvaná „Základní rámec kvalitativního přístupu“ je cenným přínosem k řešení problému, jaká pravidla a požadavky by měl splňovat kvalita-

tivně orientovaný výzkumný projekt. Najdeme zde odpověď na otázky týkající se role a pozice výzkumníka mající klíčový význam na celý výzkumný proces. Touto statí autor přehlednou formou zabírá problematiku vzájemné pozice mezi výzkumníkem a ostatními účastníky výzkumu. Popisuje komunikaci mezi účastníky výzkumu a podnětně řeší problematiku autoreflexe výzkumníka.

Čtvrtá část „Typy výzkumných plánů a příprava projektu“ tvoří jednu z těžiskových kapitol publikace. Obsahuje specifika spojená s aplikací kvalitativních metod. Velmi přehledně je zde zpracovaná část popisující typy výzkumů. Hovoří o případové studii, analýze dokumentů, terenním výzkumu, kvalitativním experimentu a kvalitativní evaluaci.

Velmi podnětnou zvláště pro začínající výzkumníky je kapitola „Přípravu jeme výzkumnou studii“. Autor podrobně rozebírá kroky nutné pro přípravu a realizaci výzkumné studie. Srovnává přípravu kvalitativně a kvantitativně orientovaného výzkumu.

Velmi rozsáhlou je další část publikace nazvaná „Nepravděpodobnostní metody výběru výzkumného souboru“. Je známo, že výběr výzkumného souboru patří mezi obtížné fáze každého výzkumu proto autor též uvádí ilustrativní příklady výběrů výzkumného souboru.

V kapitole 6 „Metody získávání dat“ je největší část věnována pozorování a rozhovoru. Okrajově se autor zmiňuje o ostatních metodách získávání dat. Následující kapitoly 7 „Metody zpracování kvalitativních dat“, 8 „Metody analýzy kvalitativních dat“, 9 „Výzkumná validita a metody její kontroly“ neopomíjí žádná důležitá témata. Autor ve své publikaci nezapomíná na etická pravidla psychologického výzkumu.

Poslední část knihy je věnována kritériím hodnocení výzkumu užívající kvalitativního přístupu. Závěrem knihy pak nalezneme seznam použité literatury, rejstřík věcný a jmenný.

Na vše podstatné kniha pamatuje. Z publikace je patrné, že kvalitativní a kvantitativní přístup se navzájem doplňuje. Přínosem by mohlo být využití praktických ukázek kvalitativních výzkumů. Kniha je kvalitně didakticky zpracována, proto ji lze doporučit studentům humanitních oborů pregraduální i postgraduální formy studia.

Mgr. Jitka Šlímová
Katedra Pedagogiky s celoškolskou působností
Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Žižkovo nám. 5, 77140
Olomouc
e-mail: jitka.slimova@seznam.cz